

Zondag 18 augustus 1918 – enige editie

Huysmans en de Duitse meerderheidssocialisten.

Londen, 17 augustus. Een correspondent van de Manchester Guardian heeft Camille Huysmans ondervraagd ter zake van het interview van Homo met Mr. Troelstra in de Humanité van woensdag. Troelstra legt daarbij uit, dat Scheidemann het onzijdige socialistische programma van Stockholm als basis voor besprekingen aanvaardt. Huysmans zegde, dat dit niet in tegenspraak is met zijn, Huysmans', vroegere verklaring. Hij heeft nooit gezegd, dat de Duitse meerderheidssocialisten volkomen met het onzijdige memorandum meegaan, maar dat ze het nu als basis voor besprekingen aannemen. Dit kan al dan niet als een verandering van houding worden aangemerkt, doch Huysmans houdt het met het eerste, omdat de verklaring der Duitse meerderheidssocialisten te Stockholm Elzas-Lotharingen zuiver Duits noemde, terwijl ze er nu, zonder een volksstemming te aanvaarden niettemin in toestemmen om de internationale conferentie over de Elzas-Lotharingse kwestie te praten. Dit noemt Huysmans een nieuwe houding. Misschien, zegt Huysmans, spreekt Troelstra zo stellig tegen, dat ze een andere houding hebben aangenomen, omdat hij de socialisten der meerderheid in Duitsland voor valstrikken wilde behoeden en het hun gemakkelijker maken om inderdaad concessies te doen zonder dat het de schijn daarvan heeft. Misschien was Scheidemann bovendien benauwd dat de Duitse regering hem passen zou kunnen weigeren, indien erkend werd, dat ze van houding veranderd waren.

Gisternacht zijn twee ontvluchte Belgen over de draad gekomen. Met hun drieën hadden zij te voet de reis van Gent gemaakt. Eén van hen was dicht bij de grens door de Duitsers gevat.

Onze correspondent te Havre meldt, dat Koning Albert met het doel de koloniale hulpbronnen te ontwikkelen, studiebeurzen ingesteld heeft voor wetenschappelijke en economische missies in Kongo. Er zou er al spoedig een vertrekken.

Onze correspondent meldt verder nog, dat ter gelegenheid van de verjaardag van de slag bij Halen, op het Belgische front een troependefilé voor de generale staf en een godsdienstplechtigheid plaats hadden. De vaandels der regimenten, die deelnamen aan de slag, waren tegenwoordig.

België en het zelfbeschikkingsrecht.

Over dit onderwerp schrijft Gabriël Opdebeeck in Vrij België een artikel, waar wij het volgende aan ontlennen:

Beschouwen wij het vraagstuk in zijn kern, dan zien we de zuiverste toepassing van het zelfbeschikkingsrecht in het plebisciet, waaraan de gehele bevolking, op grondslag van het algemeen stemrecht, deelneemt. Scherper kan de eis niet worden doorgedreven. We hebben dus te onderzoeken of wij op deze grondslag de volledige verwezenlijking van het programma der Vlaamse Beweging kunnen verkrijgen. We menen hierop negatief te moeten antwoorden. En wel om de volgende redenen:

Ons volk, in de brede lagen der massa heeft verleerd Vlaams te voelen tengevolge van een kunstmatige verbastering. Onze tegenstanders, die voor deze toestand grotendeels aansprakelijk zijn, redeneren met een klaarblijkelijke sofistiek aldus: "vermits deze beweging geen weerklank vindt bij de massa, beantwoordt ze niet aan haar levensbehoeften, dus hebben de flaminganten ongelijk zo zij de vervlaamsing van Vlaanderen voorstaan."

Deze drogreden is al te doorzichtig. Eerst heeft men de eigendommelijke energieën in België door de verfransing lamgelegd en als dan de massa tot een droeve morele degeneratie is ingezonken, gaat men haar deze als een deugd aanrekenen! Met deze zinloze theorieën moet eens en voor goed gebroken worden. Men heeft toch geen Vlaamse Beweging in het leven geroepen, gelijk men een muziexfanfare sticht: ze beantwoordt wel degelijk aan de diepste wezenlijkheid van ons volk, en aan zijn noden; hetwelk men veilig aan de traditie kan toetsen.

Wordt ons volk dus, in de toestand van halfslachtigheid, waarin het zich nog steeds bevindt, tot het uitspreken van zijn nationaal bewustzijn geroepen, dan kunnen wij deze uitspraak niet als een zuivere beschouwen. We dienen ze te verwerpen. Een nationale groep, waarvan de meerderheid vooralsnog zichzelf niet is en een groot aantal niet eens lezen noch schrijven kan, mag men geen instrument in de handen geven, waarmee het zich maar al te gemakkelijk zou kunnen kwetsen. De meest voortvarende flamingant zal met ons hierin akkoord gaan. Waarom zouden wij aan Vlaamse Beweging doen, zo het niet was om ons volk tot ontwaken en bewustwording te brengen? Ons werk is waarlijk geen uiting van dilettantisme, maar een harde noodzaak. Over zichzelf te beschikken is een te belangrijk voorrecht, opdat men het lichtzinnig, te pas en te onpas, zou aanwenden.

Kunnen wij dus geen heil in het plebisciet zien, nog minder voelen wij, voor wat Vlaanderen betreft, voor de tweede interpretatie van het zelfbeschikkingsrecht, die de uitspraak in de handen der intellectuelen legt. Steeds aan dezelfde oorzaak der verfransing is de hedendaagse armoede aan een hoger, Vlaams leven te wijten. Wij hebben niet eens een Vlaamse hogeschool. De beschaafde en bezittende standen hebben maar al te zeer de aantrekkingskracht der Latijnse cultuur ondergaan. Hun verlies voor de Vlaamse stam is

echter op een paar uitzonderingen na geen winst voor Frankrijk geweest, waar hun ontaarding slechts aan een Beulemansfamilie het aanschijn heeft gegeven. Ook de democratische gedachte komt bij deze zonderlinge praktijken danig in het gedrang. Of achtten de bevoorrechte klassen de kloof tussen hen en het volk nog niet groot genoeg, zodat ze haar ten overmate gingen verbreden door het aannemen van een vreemde taal en een vreemde beschaving?

Geen lang betoog zal nodig zijn om te bewijzen dat wij aan een verfranste elite het recht op zelfbeschikking van het Vlaamse volk niet wensen toevertrouwd te zien. Het ware bij de duivel te biecht te gaan. Van deze elementen kan men slechts de bestendinging der historische tweetaligheidleugen verwachten. En daartegen zullen wij, tot het uiterste, opkomen.

Zo staan we dus voor een vraagteken. Geen van beide toepassingen van het zelfbeschikkingsrecht kunnen wij aanvaarden. Men kan daaruit opmaken, dat het stellen van een beginsel, praktisch zijn uitvoerbaarheid niet bewijst.

De verstandigste weg om uit de moeilijkheden te komen, lijkt ons nog steeds langs de oude, beproefde banen te leiden, dus hoeden wij ons voor een internationalisering van het Vlaamse vraagstuk. Laten wij het zo trouw mogelijk als een binnenlandse aangelegenheid bewaren.

Een eerste experiment tot zijn internationalisering is reeds deerlijk mislukt. Het werd door de activisten beproefd, met het gevolg, dat zij in de armen van de Duitse junkers vielen! Wij kunnen ons onmogelijk indenken dat de vredesconferentie, waar Duitsland – en welk Duitsland dan nog! – niet als overwinnaar verschijnt, maatregelen zal bevestigen tegen de bepalingen van de Haagse

conventie in, door von Tirpitz en de zijnen geïnspireerd. Arm Vlaams volk, dat zo moet worden gered!

Komt evenwel na de oorlog een organisme als de statenbond tot stand, – en wie van ons ziet daarnaar niet hoopvol uit? – Dan zou België, als integrerend deel daarvan, zich ook aan zijn bepalingen moeten onderwerpen. En waar het zelfbeschikkingsrecht een der meest essentiële beginselen dient te zijn, waarop de bond gevestigd is, zal ons land zich er niet aan kunnen onttrekken. Dus, komen we voor dezelfde moeilijkheden te staan!

We voelen ons niet geroepen de definitieve oplossing van het lastige vraagstuk aan te geven. Het enige wat we kunnen doen, is ons bescheiden deel ertoe bijdragen om het probleem zo alzijdig mogelijk te belichten.